

PALDIES!

LNS Informācijas nodaļa sirsnīgi pateicas visiem, kas aizejošajā gadā ar savu rakstīšanu, informācijas sniegšanu un fotografēšanu palīdzēja veidot "Kopsoli" un LNS mājaslapas saturu. Viņu ir tik daudz, ka jābaidās, vai visus aktīvākos neaizmirsīsim nosaukt.

Lepojoties ar saviem atsaucīgajiem palīgiem, atgādināsim viņu vārdus: Dace Lāce, Žanete Škapare, Dana Kalpiņa – Geida, Ina Rutkovska, Brigita Lazda, Anita Ceple, Ritma Egle, Līga Immure, Igors Kurzenkovs, Mārīte Sarkane, Ainārs Osmanis, Santa Kesenfelde, Māra Lasmane, Sintija Kārklīņa, Gundega Paņko, Karmena Ikauniece, Genovefa Ņevjadomska, Elvīra Čaika, Inese Geduša, Iveta Kraze, Jevgenijs Puhovs, Baiba Bicēna, Natālija un Zintis Felkeri, Vineta Miljone, Liene Kleina – Brūvere, Renārs Simsons, Jolanta Znotiņa, Sigita Ķikure, Raisa Civkunova, Sandra Freimane un citi.

Katrā "Kopsoli" numurā savu daļu iegulda arī LNS prezidents **Edgars Vorslovs**, jo vadības kalendāru viņš uzraksta pats. Daudz rakstījuši arī viceprezidente Inese Immure un Ivars Kalniņš.

Informāciju nekad neatsakās sniegt **Sandra Gerenovska (RC)**, **Arta Birzniece – Siliņa** (Dienas centrs), **Kristiāna Pauniņa** (Rīgas nedzirdīgo skola), **Ina Kursīte** (Valmieras vājdzirdīgo skola), **Sarmīte Plūme (LTV)**.

LNS Jauniešu centra pasākumus apraksta un fotografē paši jaunieši: **Kristaps Legzdiņš**, **Lilita Logina**, **Krista Kristīne Magone** un citi.

Paldies Dāvim Valteram Immuram par speciālkorespondenci no Norvēģijas.

Kopsolim ar tehniskiem darbiem šogad palīdzēja **Inguna Čauna**, **Ieva Rusule**, **Edgars Celmiņš**, **Raitis Rūrāns**.

Paldies visiem nosauktajiem un nenosauktajiem! Mēs, Informācijas nodaļas darbinieki, ļoti ceram uz sadarbību arī turpmāk!

Gaišus Ziemassvētkus un veiksmīgu 2017. gadu!

Priecāties par to, kas sasniegts!

Ar daudziem svarīgiem notikumiem, skaistiem pasākumiem, nozīmīgiem panākumiem un krietniem darbiem piepildīts ir aizvadītais LNS gads. Katram, domājot par to, būs savas izjūtas, savs vērtējums un spriedums, bet pats galvenais tajā bija mūsu vēlme un varēšana vienoti un nesavtīgi strādāt kopīgu ideālu vārdā, lai sasniegtu pašu izvirzītos mērķus.

Par paveikto liecina fakti **LNS notikumu – 2016** apkopojumā un minētais intervijā ar **LNS prezidentu Edgaru Vorslovu**, kurš ieskicē arī galvenos uzdevumus nākamajā gadā.

Tālāk lasiet 3. lpp.

LNS Jauniešu centrs – "Darbīgākā jaunatnes organizācija 2016"

9. decembrī Latvijas jauniešu galvaspilsētā 2016, Jelgavā, notika konkurss "Labākais darbā ar jaunatni 2016" un "Latvijas Jauniešu galvaspilsēta 2017" apbalvošanas ceremonija, kur godināja labākos 13 nominācijās, kuru vidū arī LNS Jauniešu centrs un LNS valdes loceklis Ivars Kalniņš.

Šī konkursa "Labākais darbā ar jaunatni 2016" mērķis ir izteikt Izglītības un zinātnes ministrijas atzinību pašvaldībām, darbā ar jaunatni iesaistītajām biedrībām, kas veic darbu ar jaunatni, par ieguldījumu jauniešu dzīves kvali-

tātes uzlabošanā. Šo pasākumu atklāja izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis.

Uz dažādām "Labākais darbs ar jaunatni 2016" nominācijām bija nominēti jaunatnes darba, pašvaldības un

Tālāk lasiet 7. lpp.

LNS vadības kalendārs

LNS prezidents Edgars

Vorslovs:

17. NOVEMBRĪ

Atkārtoti sniedza Labklājības ministrijai LNS redzējumu izstrādātajiem identifikatoriem, kas ļautu identificēt ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti izpildes gaitu Latvijā.

LNS kategoriski iebilst pret to, ka Konvencijas 21.panta "Vārda un uzskatu brīvība un pieeja informācijai" izpildei kā vienīgais identifikators norādīts "izsniegto alternatīvās komunikācijas tehnisko palīgīdzekļu skaits." Konvencijā noteikts, ka **dalībvalstis veic visus pasākumus, lai nodrošinātu nedzirdīgām personām istenot tiesības uz vārda un uzskatu brīvību, tostarp brīvību meklēt, saņemt un izplatīt informāciju un idejas zīmju valodā.**

21. NOVEMBRĪ

Vadīja LNS iepirkumu komisijas sēdi. Apstiprināts iepirkuma procedūras "3D printera un programmatūras individuālo auss ieliktnu izgatavošanai iepirkums" nolikums.

25. NOVEMBRĪ

Tikās ar SIA "LNS Dane" valdes locekli Ritu Oniani. Noslēgts līgums par SIA "LNS Dane" bilancē esošo ēku Daugavpilī, Klusā ielā 4 dāvinājumu LNS. Dāvinājuma kadastrālā vērtība EUR 131 476,00.

30. NOVEMBRĪ

Piedalījās Invaliditātes lietu padomes sēdē, kur iepazinās ar "Pētījuma par starptautisko praksi personu ar invaliditāti atbalsta sistēmu jomā" virzības procesu un ar pasākumiem kvalitatīvas izglītības nodrošināšanā personām ar invaliditāti.

Izglītības ministrijas politika vērsta uz speciālo skolu skaita samazināšanu un iekļaujošās izglītības pieejamības nodrošināšanu.

Plānots veikt grozījumus Izglītības likumā, **pārskatīt kritērijus speciālās izglītības iestādēm – attīstības centriem** un mācību satura izstrādē kā ekspertus pieaicināt nevalstisko organizāciju (NVO) pārstāvjus.

Vadīja LNS valdes sēdes norisi. Tajā saskaņoti LNS kapitālsabiedrību 2016. gada budžetu grozījumi un izskatīti vairāki LNS Domei (17.XII) iesniedzamie dokumenti: LNS budžeta projekts 2017. gadam un nolikumi par LNS apbalvojumu piešķiršanas un uzskaites kārtību.

1. DECEMBRĪ

Caur Skype komunicēja ar WFD biroju par gatavošanos nākamgad paredzētai ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti izpildes gaitu Latvijā ziņojuma izskatīšanai Konvencijas Komitejā Ženēvā. WFD cilvēktiesību eksperte vērsa uzmanību uz nepieciešamību izstrādāt paralēlo ziņojumu par Latvijas personu ar invaliditāti NVO viedokli.

2. DECEMBRĪ

Kopā ar valdes locekli Ivaru Kalniņu piedalījās diskusijā "Saeima cilvēkiem ar invaliditāti" (skat. rakstu *atsevišķi 4. lpp.*)

Ar prezentācijām un diskusijas videoierakstu, kam nodrošināts tulkojums zīmju valodā, var iepazīties Saeimas mājaslapā <http://saeima.lv/lv/aktualitates/saeimas-zinas/25398-saeima-diskute-par-ekonomiskas-neatkaribas-veicinasanu-cilvekiem-ar-invaliditati>.

3. DECEMBRĪ

Kopā ar viceprezidenti Inesi Immuri un valdes locekli Ivaru Kalniņu piedalījās Tiesībsarga biroja sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību "Apeirons" organizētajā **konferencē "Izglītības pieejamība"** (skat. rakstu *4.lpp.*).

Ar prezentācijām un konferences videoierakstu, kam nodrošināts tulkojums zīmju valodā var iepazīties Tiesībsarga biroja mājaslapā <http://www.tiesibsargs.lv/sakumlapa/konferences-izglitiba-pieejamiba-video-un-materiali>.

5. DECEMBRĪ

Piedalījās sapulcē, ko rīkoja Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija "Sustento".

Tika apspriests "Latvijas Republikas sākotnējais ziņojums **par ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ieviešanu** LR laikposmā no 2010. gada 31. marta līdz 2013. gada 31. decembrim".

To izskatīs ANO Personu ar invaliditāti tiesību komitejā Ženēvā nākamā gadā martā, un tai jā sagatavo jautājumi, kā arī jāsniedz alternatīvais ziņojums no Latvijas NVO. Sāpīgu jautājumu ir daudz, bet ziņojuma apjoms ir ierobežots.

LNS informēja, ka galveno vērību pievērsīs jautājumiem par izglītības un informācijas pieejamību zīmju valodā, jo ziņojumā par to sniegta nepilnīga informācija vai tādas vispār nav.

Gaidāms nopietns un sarežģīts darbs, lai sagatavotos ziņojuma izskatīšanai.

Vadīja LNS iepirkumu komisijas

sēdi, kuras laikā tika atvērti saņemtie piedāvājumi no diviem pretendentiem iepirkumā par 3D printera un programmatūras individuālo auss ieliktnu izgatavošanai piegādi, kuri noteiktā kārtībā tiks izvērtēti.

6. DECEMBRĪ

Kopā ar viceprezidenti Inesi Immuri tikās ar Valsts asinsdonoru centra vadību. Tika pārrunātas personu ar dzirdes traucējumiem iespējas nodot savas asinis. 2017. gadā zīmju valodā tiks nodrošināta informācija par nedzirdīgo personu iespējām nodot asinis un par viņu komunikācijas iespēju nodrošināšanu asins nodošanas procesā.

7. DECEMBRĪ

Kopā ar valdes locekli Aināru Osmani tikās ar informācijas tehnoloģiju eksperti Z.Bičevsku un Latvijas Neredzīgo biedrības pārstāvi. Tika pārrunāts izstrādātais vienotas tehnisko palīgīdzekļu uzskaites informācijas sistēmas attīstības plāna projekts. Šī plāna izstrādi LNS koordinē pēc Labklājības ministrijas lūguma.

9. DECEMBRĪ

Vadīja ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadība. Tika analizēts novembrī veiktais darbs, apspriesti decembra uzdevumi un nākamā gada kvantitatīvie rādītāji saskaņošanai ar Labklājības ministriju.

2017. gadā valsts budžeta finansējums surdotehnisko palīgīdzekļu, sociālās rehabilitācijas un zīmju valodas tulkā pakalpojumu nodrošināšanai plānoti 1 939 086 EUR. Latviešu zīmju valodā adaptētas informācijas nodrošināšanai piešķirti 8 728 EUR.

12. DECEMBRĪ

Vadīja LNS iepirkumu komisijas sēdi. Tika atvērti saņemtie piedāvājumi iepirkuma konkursā „Dzirdes aparātu piegāde 2017. – 2019. gadam.

14. DECEMBRĪ

Ar LMT Klientu apkalpošanas dienesta pārstāvjiem **pārrunāta turpmākā sadarbība komunikācijas procesa nodrošināšanā nedzirdīgām personām,** izmantojot mobilā interneta pieslēgumu. 2015. gadā LMT speciālo piedāvājumu bezlimita interneta pieslēgumam Latvijā izmantojušās vairāk nekā 700 nedzirdīgas personas, kas saņēmušas valsts apmaksātos planšetdatorus. ▲

LNS prezidents par 2016. gadu

Gada nogalē pierasts vispirms atskatīties uz aizvadīto laiku. Kā jūs vērtējat aizgājušo gadu, ar ko tas atšķirās no iepriekšējiem – no LNS prezidenta viedokļa?

2016. gads manā skatījumā bija darbīga ritma gads. Atšķirībā no iepriekšējiem šajā gadā veikti apjomīgi remontdarbi LNS īpašumos un pēc ilgas epopejas par izdevīgu cenu iegādāta zeme Rīgā, Kandavas ielā 27, uz kuras atrodas "Rītausma". Sakārtotas LNS īpašumu lietas un arī tie, kas bija reģistrēti kā LNS kapitālsabiedrību īpašumi, tagad ir reģistrēti kā LNS īpašumi.

Lūdzu, nosauciet pašus galvenos notikumus nedzirdīgo dzīv: pasaules/Eiropas mērogā; Latvijas kontekstā; pašā LNS kopienā.

Protams, bija daudz pasaules un Eiropas mēroga notikumu, kas ietekmējuši nedzirdīgo kopienas dzīvi. **WFD prezidents Kolins Allens** kļuvis par Starptautiskās invalīdu alianses (IDA) priekšsēdētāju, un zīmju valoda ir redzama dažādu starptautisku pasākumu tribīnēs.

Darbīgi Eiropas Parlamentā (EP) strādājuši nedzirdīgie deputāti – Helga Stīvensa noorganizēja konferenci „Daudzvalodība un vienlīdzīgas tiesības ES: zīmju valodu loma”, kam turpinājums ir EP rezolūcija par zīmju valodu un profesionāliem zīmju valodas tulkkiem.

Pasaules valstu nedzirdīgie dažādos **talantu konkursos** guvuši panākumus, pierādot, ka nedzirdīgie var daudz sasniegt.

Visas šīs starptautiskās aktivitātes ir atvieglojušas LNS darbību Latvijā, mēs varam arvien labāk pamatot risinājumu nedzirdīgo kopienas dzīves kvalitātes uzlabošanā. Ikdienas darbā jūtams, ka valsts un pašvaldību institūcijas respektē LNS viedokli un pašas griežas pie mums ar sadarbības piedāvājumiem dažādu iniciatīvu risināšanā.

2016. gadā aktīvu darbību izvērsis 2015. gada nogalē dibinātais **LNS jauniešu centrs**.

Tas atzīts par darbīgāko jaunatnes organizāciju Latvijā.

Pašvaldību mērogā darbojušās arī **reģionālās biedrības**, piesaistot pašvaldību finansējumu. Aktīvu darbību izvērsis **LNS amatiermākslas kolektīvs "Rītausma"**, kura dalībnieki ar saviem talantiem iepazīstinājuši skatītājus gan Latvijā, gan ārpus tās.

Kādi izaicinājumi, pārmaiņas, svarīgi notikumi gaidāmiūsu nedzirdīgo kopienai 2017. gadā?

2017. gads ir biedru grupu sapulču, reģionālo biedrību **kopsapulču vai konferenču un LNS kongresa gads**. Šajā gadā atskatīsimies uz iepriekšējos četrus gadus paveikto, diskutēsim par turpmāko darbību un apstiprināsim darbības programmu nākamajam darbības periodam.

Nākamā gada martā un augustā ANO personu ar invaliditāti tiesību komitejā Šveicē **izskatīs Latvijas valdības sākotnējo ziņojumu** par ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ieviešanu Latvijā laikposmā no 2010. gada 31. marta līdz 2013. gada 31. decembrim.

Jūsu novēlējums LNS biedriem, "KS" lasītājiem!

Latvijā ieviesusies tāda sērģa, ka populārs ir viss negatīvais, bet par pozitīvo aizmirstam. Tāpēc mans novēlējums ir – priecāties par to, kas ir sasniegts, nevis gausties par to, kā mums nav. Vairāk pozitīvisma un smaida.

2017. gadā lai katrā mājoklī valda siltums un sirsnīgums un katram izdodas piepildīt savus mazos un lielos sapņus un ieceres. ▲

Sākumu lasiet 1. lpp. **Priecāties par to, kas sasniegts!**

LNS veikums 2016. gadā: notikumi, pasākumi, panākumi

8. – 10. janvārī LNS Jauniešu centrs Rīgā sarīko Baltijas nedzirdīgo jauniešu organizāciju tikšanos. Tikšanās mērķis – kopīgu aktivitāšu organizēšana 2016. – 2018. gadā.

Janvārī notiek pirmā aktivitāte projektā „LNS Jauniešu centra kapacitātes pilnveide”, un tā ir – „Praktiskās apmācības „Darbs ar jauniešiem. No vīzijas līdz rīcības plānam”, ko ar finansējumu atbalsta Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments.

12. martā 70 gadu jubileju nosvin drāmas kolektīvs un 40 gadus – estrādes deju grupa.

Maijā no SIA "LNS Dane" direktores amata aiziet Marija Gedminiene un viņas vietā nāk Rita Oniani.

4. jūnijā Rēzeknē slavenajā koncertzālē GORS ar vairāk nekā 150 nedzirdīgo amatiermākslas dalībniekiem notiek LNS 20. amatiermākslas festivāls "Rēzekne – zilo ezeru zeme".

Augustā no LNS viceprezidentes amata aiziet Sandra Gerenovska un dome par jauno viceprezidenti ievēl

Inesi Immuri.

Septembrī sākās Nedzirdīgo dienai veltīto pasākumu komplekss ar devīzi "Ar zīmju valodu es esmu vienlīdzīgs". Daudz jaunu, vēl nebijušu aktivitāšu. Jaunieši māca interesentiem latviešu zīmju valodu un starptautiskās zīmes.

22. septembrī Latvijas TV1 "4. studijā" pārraide par Starptautisko nedzirdīgo nedēļu.

24. septembrī Rītausmā svinīgi noslēdzas Starptautiskā nedzirdīgo nedēļa.

28. septembrī liela grupa LNS biedru piedalās Eiroparlamenta plenārsēžu zālē Briselē notiekošā vēsturiskā konferencē "Daudzvalodība un vienlīdzīgas tiesības ES: zīmju valodas loma".

17. oktobrī vēl viens LNS sasniegums – pirmo reizi noslēgts oficiāls līgums ar kādu banku (šajā gadījumā – Swedbank) par to, ka nedzirdīgie klienti bez šķēršļiem varēs izmantot surdotulka pakalpojumu bankā.

15. oktobrī Baltijas nedzirdīgo jauniešu festivāls KC "Rītausma".

26. – 29. oktobrī Latvijas valsts šimtgaides kultūras programmas ietvaros Rītausmas pašdarbnieki uzstājas

Skotijā.

No 1. novembra par SPC valdes priekšsēdētāju sāk strādāt Inese Immure.

3. decembrī LNS darbības prezentācija izstādē Nacionālajā Bibliotēkā Tiesībsarga un "Apeironis" sadarbībā rīkotās konferencēs "Izglītības pieejamība" ietvaros.

9. decembrī Jauniešu centrs saņem Goda titulu kā 2016. gada darbīgākā jaunatnes organizācija Latvijā.

17. decembrī LNS Gada noslēguma vakars ar labāko nominācijām.

31. decembrī Gadumijas balle Rītausmā

2016. gadā:

- LTV nedzirdīgajiem skatītājiem valsts svētkos piedāvā plašu programmu ar surdotulkojumu vai subtitriem.

- Palielinājies dažādu svarīgu sēžu, konferenču, semināru un citu nozīmīgu notikumu tiešraīžu translāciju skaits ar surdotulkojumu internetā.

Plašāk dažādos Latvijas masu medijos parādījās ziņas par LNS aktivitātēm un tās biedriem Rīgā un reģionos. ▲

Sagatavoja: Informācijas nodaļa

Par iespēju strādāt

2. decembrī Saeimas nama Sarkanajā zālē notika diskusija "Saeima cilvēkiem ar invaliditāti". To rīkoja Saeimas Sociālo un darba lietu komisija un Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija SUSTENTO, atzīmējot Starptautisko dienu cilvēkiem ar invaliditāti (atzīmē 3. XII).

Tajā piedalījās arī LNS prezidents Edgars Vorsklovs un LNS valdes loceklis Ivars Kalniņš.

Gaidot diskusijas sākumu, sanākušie varēja vērot fotogrāfa Jura Bērziņa-Soma izstādi ar Paraolimpiādes norisēs fotoattēliem – "Tu esi. Tu vari. Rio." Izstādi atklāja Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece, dodot vārdu Latvijas Paralimpiskās komitejas prezidentei Daigai Dadzītei. Pasākumā klāt bija arī Paralimpisko spēļu Riodežaneiro medaļnieki – Aigars Apinis un Edgars Bergs.

Diskusijas dalībniekiem uzrunu teica Saeimas priekšsēdētāja **Ināra Mūrniece**, dodot vārdu Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētājam **Aijai Barčai**, kura minēja galvenās diskusijā tēmas – par cilvēku ar invaliditāti nodrošināšanu ar darbavietām un pašnodarbinātības veicināšanu, kā arī par īpašām jauniešu motivācijas programmām; par uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumiem cilvēkiem ar invaliditāti.

Labklājības ministrs Jānis Reirs atgādināja, ka šogad aprit 6 gadi kopš ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ratificēšanas Latvijā. Joprojām vērojams, ka šo tiesību realizāciju Latvijā traucē sabiedrībā valdošie stereotipi (aizspriedumi) pret cilvēku ar invaliditāti iespējām būt nodarbinātiem, kaut arī Latvijā ir labi piemēri par viņu sekmīgu dar-

bu. Svarīgi ir nodrošināt šo iekļaujošo darba vidi, mainot sabiedrības attieksmi.

Sustento valdes priekšsēdētāja Gunta Anča atzina – jā, mums ir Konvencijā noteiktās tiesības, diemžēl trūkst iespējas tās izmantot. **Neatkarīgu, pilnvērtīgu dzīvi nenodrošina pensija un pabalsti, bet gan tas, kā un cik cilvēks pats spēj sev nopelnīt.** Darba devēji, pie kuriem strādā invalīdi, valstij ir jāatbalsta. Tas pats attiecas uz viņu uzņēmējdarbību. Piemēram, tās varētu būt nodokļu/patentmaksas atlaides, iespēja dabūt kredītu bankā, iesaistīties projektos uzņēmējdarbības attīstībai, atbilstošu darbavietu iekārtošanas izdevumu segšana utt. – šajā ziņā jūtama diskriminācija. Ja no valsts puses nebūs reāla atbalsta, nekas nemainīsies.

Tālāk savu viedokli, ko patlaban šai jomā dara, varētu un vajadzētu darīt, puda Labklājības, Finanšu un Ekonomikas ministriju, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Nodarbinātības valsts aģentūras, Attīstības finanšu institūcijas ALTUM un Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas pārstāvji.

Diskusijas noslēgumā tapa kopbilde Saeimas Sēžu zālē Diskusija bija skatāma arī tiešsaistē ar surdotulkojumu Saeimas interneta mājaslapā. ▲

*Ilze Kopmane
Foto: Ārija Medne*

Lai būtu nodrošināta izglītības pieejamība

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 3. decembrī notika LR Tiesībsarga un Invalidu un viņu draugu apvienības "Apeirons" Starptautiskai personu ar invaliditāti dienai veltīts pasākums – konference "Izglītības pieejamība" un NVO izstāde/kontaktu birža.

Konferencē piedalījās Latvijas Republikas labklājības ministrs **Jānis Reirs**, Latvijas Republikas tiesībsargs **Juris Jansons**, Invalidu un viņu draugu apvienības "Apeirons" valdes priekšsēdētājs **Ivars Balodis**, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors **Andris Vilks**, Izglītības un zinātnes ministrijas, Studentu apvienības, skolu, augstskolu un daudzu ieinteresēto NVO pārstāvji, kuriem šī tēma aktuāla.

No LNS klāt bija prezidents **Edgars Vorsklovs**, viceprezidente **Inese Immure**, valdes loceklis **Ivars Kalniņš**, kā arī atbildīgie par LNS dalību izstādē – **LNS Informācijas nodaļas darbinieki.**

Spilgtu iespaidu ar uzvaru uz iekļaujošu izglītību atstāja Tiesību un invaliditātes pētījumu ekspertes, ANO Personu ar invaliditāti tiesību komitejas vadītāja vietnieces profesore **Terēzijas Deģeneres** atsūtītā videoruna no Vācijas (diemžēl viņa nevarēja ierasties, kā bija iecerēts).

Videolektore savā uzrunā izcēla faktu, ka pastāv divi pretrunīgi uzskati par cilvēku ar invaliditāti izglītības iegūšanas veidu. Vieni atbalsta uzskatu, ka bērniem ar speciālām vajadzībām arī mācīties vajag speciālās skolās, piemēram, neredzīgiem, nedzirdīgiem. Bet pati profesore atbalsta otro uzskatu:

skolēniem ar invaliditāti ir tiesības uz iekļaujošu izglītību un speciālā izglītības sistēma jāpārveido par iekļaujošu, kur visi mācās kopā parastā skolā, kur bērniem ar invaliditāti, protams, tiek nodrošināta mācību vides pieejamība un saprātīgs pielāgojums, līdz ar to līdzvērtīgas iespējas vispusīgai attīstībai. Tas nozīmē nodrošināt, piemēram, zīmju valodas, Braila raksta, vieglās valodas un citu komunikācijas veidu pielietojumu utt.

Tālāk konferencē gaitā risinājās prezentācijas un diskusijas par optimālās mācību vides iespējām un labās prakses paraugiem atsevišķās mācību iestādēs.

Konferencē moderatoru vadītās sesijas notika par šādām tēmām: pamata izglītība un iekļaujošā izglītība; augstākā izglītība – augstskolu pieejamības monitorings; studentcentrēta izglītība: labie piemēri un izaicinājumi Latvijas augstākajai izglītībai; speciālā izglītība: problēmas un risinājumi; augstākās izglītības pieejamība: politika un prakse.

Pēc pusdienu pārtraukuma konferences dalībnieki sadalījās grupās par noteiktu tēmu, piemēram: "Atbalsts personām ar invaliditāti augstskolās", kurā piedalījās arī LNS pārstāvji. Jāsaka gan,

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

ka lielākoties saruna bija par ēku un telpu pieejamību, piemēram, tiešai piekļuvei tām ar ratiņiem, citu transportu utml.

Pārtraukumā konferences dalībnieki Nacionālās bibliotēkas atsevišķā zālē varēja apskatīt NVO izstādi/kontaktu biržu.

Paralēli konferencei skatāma arī izstāde/kontaktu birža, kuras mērķauditorija – cilvēku ar invaliditāti sabiedriskās organizācijas, bērnu ar invaliditāti vecāki, sociālie darbinieki un citi ieinteresētie. Jāpiezīmē, ka arī izstādē piedalījās minētās NVO, kā arī dažas valsts aģentūras.

Šajā izstādē piedalījās arī LNS ar baneriem (plakātiem), jau esošiem un no jauna sagatavotiem bukletiem, videoprezentācijām u.c. Materiālus sagatavoja un izstādē konsultācijas interesentiem sniedza LNS Informācijas nodaļas pārstāvji, kā arī SIA "LNS Surdo-

tehniskās palīdzības centrs" izpilddirektors Eduards Bērziņš – Lācis, kas demonstrēja dažus tehniskos palīdzības centrus ar saziņas nodrošināšanas iespēju nedzirdīgiem cilvēkiem.

Izstādes apmeklētāji pie LNS stūrīša visvairāk interesējās par iespējām apgūt zīmju valodu, zīmju valodas alfabētu, dažas bērnu ar dzirdes invaliditāti mātes interesējās par izglītības iegūšanas iespējām. Pienāca arī citas izstādes NVO pārstāves, "Erasmus Studentu tīkls" puīši un gribēja draudzēties ar LNS, lai kopīgi organizētu dažādas aktivitātes. Iespējams, šie kontakti noderēs mūsu Jauniešu centram.

Piezīme: Par šo pasākumu ziņojām savlaicīgi, un jebkurš interesents varē-

ja tam pieteikties, arī surdotulkotājs bija nodrošināts. Cerams, kādi LNS biedri izmantoja iespēju vērot pasākuma tiešraidi internetā ar surdotulkotāju. Vēl šogad konferences materiāli būs ievietoti Tiesībsarga mājaslapā: www.tiesibsargs.lv▲

Ilze Kopmane
Foto: Juris Grundulis

Lai būtu motivācija un iespēja darbam

Viesnīcā "Radisson Blu Hotel Latvia" 21. oktobrī notika starptautisks seminārs "Personu ar invaliditāti nodarbinātība: ceļā uz darba tirgu", ko organizēja Labklājības ministrija sadarbībā ar Ziemeļu Ministru padomes biroju Latvijā un Somijas vēstniecību Latvijā.

Semināra mērķis – rosināt diskusiju ar ieinteresētajām pusēm par personu ar invaliditāti nodarbinātību, demonstrēt labās prakses piemērus Latvijā un Ziemeļvalstīs.

Darbs notika divās sesijās – par personu ar invaliditāti motivāciju strādāt un par sociālās uzņēmējdarbības nozīmi.

Seminārā piedalījās Labklājības ministrijas valsts sekretārs Ingus Alliks, Somijas vēstnieks Latvijā Oli Kantaņens, Nodarbinātības valsts aģentūras direktora pienākumu pildītāja Evita Simsons, Sociālās integrācijas valsts aģentūras direktore Ilona Jurševska, vairāki lektori no Ziemeļvalstīm, sabiedrisko organizāciju pārstāvji. No LNS piedalījās tās prezidents Edgars Vorslovs, LNS Rehabilitācijas centra vadītāja Sandra Gerenovska un sociālā darbiniece Sandra Gutāne.

Viedokļi

Biedrības "Cerību spārni" valdes priekšsēdētāja Eva Viļķina pauda, ka Latvijā nav sociālās uzņēmējdarbības likuma (*pašlaik tāds top – red.*), tomēr jau tagad daudzas biedrības jūtas kā sociālie uzņēmumi. Biedrībai pašai ir sociālais uzņēmums "Pogotava", kurā top

dažādi roku darbi.

Rīgas domes Labklājības departaments demonstrēja savu sniegto pakalpojumu "Nodarbinātības atbalsta pakalpojums personām ar invaliditāti". Klientiem tiek nodrošināta informācija par darba tirgu un darba devējiem, izglītības iespējām. Kas svarīgi – tiek organizētas arī ekskursijas pie darba devēja. Pakalpojumu īsteno Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeironi" (*par šo pakalpojumu sīkāk kādā no turpmākajiem "Kopsoli" numuriem*).

Somijas Sociālo un veselības lietu ministrijas padomniece P. Matila – Viro pastāstīja par Somijā realizēto programmu, kuras pamatā ir ikviena tiesības uz darbu ilgtspējīgi – mērķis ir veicināt darba atrašanu cilvēkiem ar daļēju darbaspēju.

NVO pārstāve no Dānijas – jauniešu ar invaliditāti asociācijas mentore informēja par mentoru programmu Dānijā. Mentors uz 6 mēnešiem sniedz atbalstu, sazinoties 1 reizi nedēļā: sazvānās vai ar e-pastu sarakstās un konsultē.

Validia arodskolas direktore no **Somijas** informēja, ka skola palīdz cilvēkiem ar psihiskām problēmām iegūt kvalifikāciju un iekļauties darba tirgū.

Notiek arī organizāciju apmācība. Ir karjeras konsultanti. Uz skolu nāk firmas un prezentē savus uzņēmumus.

Pelču speciālās internātpamat-skolas direktore Ināra Oļena paziņoja, ka Latvijā kopā ir 59 skolas bērniem ar intelektuālās attīstības traucējumiem. Pelču skolai ir mājaslapa, skolā mācās 193 skolēni. Pēc skolas iekļauties darba tirgū 6 mēnešus palīdz asistenti.

Lietuvas sociālo un darba lietu vecākā eksperte Kristina Ščerbickaite stāstīja, ka Lietuvā valsts subsīdijas invalīdu nodarbinātībai paliek ilgu gadus. Tagad sagatavoti grozījumi sociālo uzņēmumu likumam, jo sākotnēji tajā nebija iekļauts peļņas izlietojuma regulējums.

Savu skatījumu izklāstīja **Latvijas sociālās uzņēmējdarbības asociācijas** direktore Madara Ūlande. Asociācija dibināta 2015., un tajā jau ir 40 biedri – gan juridiskas, gan fiziskas personas.

Interesantu, detalizētu prezentāciju demonstrēja Rīgas pilsētas biedrības "Rūpju bērns" valdes priekšsēdētājs Māris Grāvis. Tika uzsvērts, ka bez atbalsta par bezdarbniekiem kļūst gan cilvēki ar intelektuālās attīstības traucējumiem, gan viņu vecāki. Interesanti, ka prezentācijā tika aplūkots, kādi ir varianti iekārtot klientu darbā, ja subsidēto darbavietu programma beidzas: sociālais uzņēmums, priviliģētais iepirkums, specializētās darbnīcas, nodokļu atlaides.▲

Igaunijas nedzirdīgo izglītība krustcelēs

Atzīmējot 150 gadu jubileju, kopš Igaunijā uzsākta nedzirdīgo bērnu izglītšana, 10. novembrī Tallinā notika konference "Igaunijas nedzirdīgo izglītība krustcelēs". Konferenci organizēja Igaunijas Nedzirdīgo savienība ar Igaunijas bērnu ar dzirdes traucējumiem vecāku asociācijas atbalstu, un tajā piedalījās arī LNS pārstāvji – viceprezidente Inese Immure un valdes locekļi Māra Lasmane un Ivars Kalniņš.

Pirmā nedzirdīgo skola Igaunijā tika atvērta 1866. gadā Vendru (pie Pērnavaš) un tās dibinātājs ir Jānis Eglonis (Johanness Eglons), kas skolotāja izglītību ieguva Cīmzes seminārā (Valkā) kopā ar ilggadējo Rīgas Nedzirdīgo skolas direktoru Eduardu Inzelbergu, Valmieras skolas 1. direktoru Vilipu Švēdi un skolotāju un otro skolas direktoru Jāni Enkmani. Šobrīd Igaunijā nedzirdīgie izglītību savā dzimtajā – igauņu zīmju valodā var iegūt tikai Tallinas Helēnas skolā, un pēdējos gados samazinās iespējas iegūt izglītību igauņu zīmju valodā.

Tāpēc konferencē atgādināja vecākiem, ka ir jādodomā par savu nedzirdīgo bērnu izglītību un nākotni. Tāpat dalībnieki aktīvās debatēs parādīja, ka izglītība nedzirdīgajiem cilvēkiem ir svarīgs jautājums, un tā ir jārisina.

Konference sākās ar ieskatu Igaunijas nedzirdīgo izglītības vēsturē, par ko stāstīja Mareta Euna (Maret Ūun, Igaunijas Nedzirdīgo savienības priekšsēdētāja vietniece un Tartu Universitātes zīmju valodas skolotāja). **Vai izglītībai zīmju valodā ir nākotne** – uz to mēģināja atbildēt nākamā runātāja, Regīna Pābo (Regina Paabo), Igaunijas zīmju valodas tulkā asociācijas priekšsēdētāja. Viņa norādīja, ka zīmju valoda ir pamats, lai nedzirdīgie bērni varētu iegūt labu izglītību. Igaņu valoda viņiem ir otrā valoda, kas jāapgūst rakstiskā līmenī. Tāpat nepieciešams valsts atbalsts, lai sagatavotu kvalificētus skolotājus un būtu pieejami zīmju valodas tulki. Klātesošajiem bija interesanti redzēt, kādu igauņu zīmju valodas alfabētu, kur burtu attēlošanā pārsvarā lietoja abas rokas. To izmantoja mācību procesā Porkuni skolā 1930.–1940. gadā.

Nedzirdīgo tiesības uz izglītību no

ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām skatupunkta apskatīja gan Anneli Habihta (Anneli Habicht), Igaunijas cilvēku ar invaliditāti organizācijas izpilddirektore, gan vieslektore Jāna Āltonena (Jaana Aaltonen), Somijas Nedzirdīgo savienības prezidente. J. Āltonena uzsvēra pieejamības principu, kas minēts Konvencijas 9. pantā. Tas nozīmē, ka **nedzirdīgajiem jābūt pieejamai informācijai un komunikācijai zīmju valodā** un arī mācību procesā nedzirdīgie cilvēki jāaplūko kā valodas un kultūras minoritāte.

Dalībvalstīm nepieciešams atvieglot zīmju valodas apguvi un veicināt nedzirdīgo kopienas lingvistisko identitāti, kā arī veikt atbilstošus pasākumus, lai pieņemtu darbā skolotājus, tostarp skolotājus ar invaliditāti, kuri ir kvalificēti zīmju valodas lietošanā, un apmācītu profesionālos darbiniekus un personālu, kas strādā visos izglītības līmeņos.

Šāda apmācība ietver zināšanas par invaliditātes jautājumiem un par atbilstošo pastiprinošo un alternatīvo komunikācijas veidu, līdzekļu un formātu, apmācības metožu un materiālu izmantošanu, lai sniegtu atbalstu personām ar invaliditāti. Viņa uzsvēra, ka personām ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem ir tiesības uz savas īpašās kultūras un valodas identitātes, tostarp zīmju valodas un nedzirdīgo kultūras, atzīšanu un atbalstu.

Eiropas Nedzirdīgo savienības prezidents Dr. Marku Jokinens sniedza pārskatu, kā zīmju valoda tiek atzīta dažādās ES dalībvalstīs un Eiropā. Viņš norādīja, ka Igaunijā, tāpat kā Latvijā, zīmju valoda iekļauta vispārējā valodas likumā.

Savukārt Igaunijas bērnu ar dzirdes

traucējumiem vecāku asociācijas prezidents Tomass Seps (Toomas Sepp) iepazīstināja ar savas organizācijas un Tallinas Nedzirdīgo skolas vēsturi. Izrādās, **vecāku organizācija tika izveidota, lai panāktu nedzirdīgo skolas atvēršanu Tallinā**. Tas notika tieši pirms 25 gadiem, 1991.gadā. Vēlāk, 2005. gadā, skola nosaukta slavenās nedzirdīgās-neredzīgās Helēnas Kellerses vārdā. No 1994. gada nedzirdīgos bērnus sāk izglītēt pēc bilingvālās metodes, kad izglītības procesā tiek izmantota zīmju valoda kā nedzirdīgu cilvēku pirmā valoda, savukārt igauņu valoda tiek apgūta rakstveidā. Viņš atzīmēja, ka trūkst datu par bērniem ar dzirdes traucējumiem, trūkst logopēdu un surdopedagogu, un nav skaidrs, vai nākotnē nedzirdīgiem būs iespēja iegūt vidējo izglītību atbilstoši viņu vajadzībām.

Galvenās atziņas, kas izteiktas konferencē:

- **Svarīgi**, lai bērns ar dzirdes traucējumiem augtu kā personība, kas var dzīvot patstāvīgi un iekļauties darba tirgū un būt konkurētspējīgs.

- **Nav pietiekami daudz** mācību priekšmetu, kuros nedzirdīgie bērni apgūtu savu identitāti, vēsturi un kultūru.

- Nedzirdīgo skolā nedzirdīgiem bērniem stundu skaits dzimtajā valodā – igauņu zīmju valodā **netiek nodrošināts pienācīgā apmērā** – nav līdzvērtīga pieeja kā vispārējai izglītībai dzimtajā valodā.

- Lai nodrošinātu nedzirdīgiem bērniem izglītības iegūšanu zīmju valodā arī turpmāk, **nepieciešams ar valsts atbalstu sagatavot** surdopedagogus un zīmju valodas tulkus pietiekamā apmērā.

- **Nedzirdīgie studenti nevar pilnvērtīgi studēt**, jo valsts sniedz ierobežotu finansējumu zīmju valodas tulka pakalpojuma izmantošanai.

- Valstij ir jānodrošina iespējas un resursi vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem bērniem un pusaudžiem **mācības divās valodās** (igauņu un igauņu zīmju valodā), sākot no bērnudārza līdz vidusskolas beigšanai.

Ar konferences prezentācijām var iepazīties Igaunijas Nedzirdīgo savienības mājaslapā: <http://www.ead.ee/380012>

Latvijas Nedzirdīgo savienība pateicas Igaunijas Nedzirdīgo savienības (Eesti Kurtide Liit) prezidentam Tītam Papam (Tiit Papp) par uzaicinājumu uz konferenci. ▲

*Inese Immure
Foro: Edgars Vorslovs*

Kopa "Cerība", sagaidot 25 gadu pastāvēšanas jubileju

Pieredzējumi, piedzīvojumi, pārdzīvojumi...

30. un 31. jūlijā Rīgas rajonā, Saulkrastu novadā laukos risinājās nedzirdīgo mākslinieku kopas "Cerība" otrais vasaras plenērs.

Mūs savās lauku mājās viesmīlīgi uzņēma Rūta Bernau (iestājās mūsu kopā septembrī) un viņas vecāki. Sarīkojām gleznošanas un zīmēšanas plenēru, noorganizējām kopīgas pusdienas un vakariņas pie ugunsкура, šoreiz visi nakšņojām teltīs.

Otrās dienas brokastīs Rūtas mamma mūs pacienāja ar ļoti garšīgām plānām pankūkām ar lauku ievārījumu un medu. Liels paldies! Nosvinējām viņas vārda dienu. Pēc tam devāmies ekskursijā uz Saulkrastu jūrmalu un tur pārrunājām nākamos radošos plānus.

Mums ir gandarījums un prieks par savas kopas veikumu. Šovasar trīs mākslinieki Roberts, Santa un Rūdolf Kesenfeldi piedalījās Lietuvas nedzirdīgo amatu mākslas festivālā, Šauļu kultūras namā (2.07). Esam iecerējuši rīkot izstādi nākamgad sakarā ar Rīgas RB konferenci un LNS kongresu

3. novembrī apmeklējām Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstāžu zāli Arsenāls Vecrīgā, kur skatījām Sandras Krastiņas personalizstādi "Civilisti". Turvojoties personalizstādes noslēgumam, tur tika piedāvāta kultūras un izklaides programma "Ars Rezumē" – iespēja padziļināti iepazīties ar ekspozīciju projekta "Ezeri" patīkamā muzikālā gaisotnē. Koncerta laikā apmeklētājiem bija iespēja baudīt ābolu sidru un bērzu šampānieti, klausīties unikālas kompozīcijas, vēltītas Sandras Krastiņas personalizstādes izskaņai.

17. novembrī devāmies uz Kino muzeju Vecrīgā. Jāatzīst, tur ir lieliskas pašizglītošanās iespējas kinomākslas jomā – gan lekcijas, gan radošas nodarbibas, dažādu īsfilmu seansi – katrs var izvēlēties sev piemērotāko aktivitāti.

Nemanot tur pagāja 3 stundas – kurš zīmēja, kurš spēlēja spēles, skatījās multfilmas, pakavējās atmiņā par kino bērībā... Paldies Kino muzeja gidam Jurim, tulcei Rotai, ka tik daudz mums pastāstīja un parādīja.

18. novembrī piedalījāmies Lāpu gājienā un izstaiģājāmies pa skaistajām "Rīga staro" vietām.

Mazliet no mūsu vēstures

1991. gada 6. decembrī pieņemts LNB Centrālās valdes prezidija lēmums Nr. 39 – 5, par nedzirdīgo mākslinieku kopas "Cerība" nodibināšanu, apstiprinot par kopas priekšsēdi Robertu Kesenfeldu.

PALDIES toreizējam Centrālās valdes priekšsēdētāja vietniekam **Arnoldam Pavlinam** un **Robertam Kesenfeldam** par atsaucību un sadarbību, par to, ka viņi šajos daudzajos gados devuši iespēju kopai "Cerība" radoši augt un attīstīties, sniedzot cilvēkiem mākslas baudījumu un vairojot svētku sajūtu.

Latvijas nedzirdīgo mākslinieku kopai "CERĪBA" šogad aprit 25. gadskārta. Par godu tai un Ziemassvētkiem kopā pasēdējām skaistā vietā Vecrīgā, restorānā "Moonshine". Bija Santas pašceptā mājas torte ar svecītēm – "25", loterija, pantiņu skaitīšana un novēlējumi, kokteiļi, pārrunas un mūsu tradīcija – katrs uzrakstīja savus vēlījumus nāmajam gadam.

Santa Kesenfelde: "Paldies patiesi, no visas sirds par sadarbību, cilvēki jau sen to aizmirsuši, kaut arī ir pelnījuši, līdzdalību, dziļu un sirsnīgu pateicību. Tas ir ļoti vienkāršs – Paldies!

No sirds pateicos par atsaucību un sirsnību visam Cerības kolektīvam – par piedalīšanos vasaras plenērā, ekskursijās – uz izstādi, uz muzejiem. Lai mums veicas!

Pateicos par dāvāto uzticību un ceru uz sekmīgu darbību arī turpmāk. Darbiem bagātu ikdienu, labu veselību, veiksmi un labiem notikumiem piepildītu Jauno 2017. gadu!" ▲

Santa Kesenfelde, Nedzirdīgo mākslinieku kopas "Cerība" priekšsēdētāja
Foto: Santa Kesenfelde un Rūta Bernau

Foto galerijas var aplūkot: <http://www.facebook.com/LNS-nedzirdigo-makslinieku-kopa-Ceriba-707305759379982/>

Sākums 1. lpp. LNS Jauniešu centrs – "Darbīgākā jaunatnes organizācija 2016"

organizāciju pārstāvji no dažādām Latvijas pilsētām. LNS Jauniešu centrs bija nominēts uz goda nosaukumu – "Darbīgākā jaunatnes organizācija, biedrība vai nodibinājums, kas veic darbu ar jaunatni līdzdalības veicināšanai jauniešu vidū", bet LNS valdes loceklis Ivars Kalniņš – "Pieredzes bagātākais jaunatnes darbinieks".

Nominācijā "Darbīgākā jaunatnes organizācija..." **uzvarēja Latvijas Nedzirdīgo savienības Jauniešu centrs.** Tas bija liels un negaidīts pārsteigums!

LNS Jauniešu centra vadītājs Kristaps Legzdīņš par šo balvu bija sajūsmā: "Kad visus šī goda titula nominantus sauca uz skatuves, man bija liels uztraukums – domāju, vai būs vai nebūs. Un, kad paziņoja, ka esam ieguvuši šo nomināciju, tad uzvaras sajūta likās neticama. Mēs to dabūjām! Mēs nopelnījām ar savu darbu! Lai gan mēs esam maza Nedzirdīgo pasaulīte, bet mēs pierādījām, ko varam izdarīt!"

Nominācijā "Pieredzes bagātākais jaunatnes darbinieks Ivaram Kalniņam bija daudzskaitlīga, spēcīga konkurence. Tajā galveno balvu ieguva pārstāve no Dobeles, bet Ivars saņēma nominācijas diplomu.

Apbalvošanas ceremonijas koncertprogrammā bija arī melodeklamācija dziesmai "Iedomājies", kuru izpildīja mūsu jaunieši Dace Vingre un Aleksandrs Altuhovs. Tas bija vienreizīgi skaists skats, kā dziesmas vārdi pārtapa zīmēs.

Bija arī konkurss "Latvijas Jauniešu galvaspilsēta 2017", uz kuru pretendēja Liepājas un Ventspils pilsētas un Ogres novads. Šo titulu ieguva Liepājas pilsēta.

LNS valdes loceklis Ivars Kalniņš: "Esmu ļoti laimīgs, ka LNS Jauniešu centra veikums tik pozitīvi novērtēts šādā valsts mēroga pasākumā. Tādējādi centrs pamazām kļūst atpazīstams pašvaldību jauniešu iniciatīvu centru un citu jauniešu organizāciju vidū.

Kad Kristaps saņēma balvu, zālē daudz gaišā pacēla un vicināja rokas, jau ziņot, ka tā dara nedzirdīgie cilvēki aplausu vietā. Tas bija patīkams pārsteigums. Kristapam bija jāpasaka kādi vārdi, un mani aizkustināja tas, ka viņš nobeigumā it kā pavēles izteiksmē pateica: "Nāciet pie mums, sadarbojieties ar mums!"

Beigās daži pašvaldību un organizāciju pārstāvji tiešām pienāca mūs apsveikt un bija ieinteresēti piedāvātājam sadarbībai. Milzīgs paldies Jauniešu centram, kas mani izvirzīja nominācijai. Tomēr piepildījās mana klusā vēlēšanās, lai Jauniešu centrs iegūst balvu, jo galu galā tas ir mūsu visu kopīgais panākums." ▲

Teksts: Krista Kristīne Magone
Foto: no LNS JC arhīva

Svin Latvijas dzimšanas dienu

VALMIERAS RB Latvijas dzimšanas dienu atzīmēja jau 17. novembrī, reizē nosvinot arī savu biedru apaļo gadu jubilejas. Visi aktīvi piedalījās dažādās spēlēs, nobaudīja jubilejas torti ar kafiju un tēju, izrunājās no sirds un vēlēja ilgu, laimīgu mūžu Latvijai, savai biedrībai un jubilāriem.

VENTSPILS biedri 18. novembrī arī reizē atzīmēja gan svētkus „Latvijai – 98”, gan aicināja uz saietu savus pensionārus.

Bija gan svētku galds, gan dažādas atraktīvas nodarbības un spēles, tādas kā *Jaukais paziņojums*, *Šokolādes konkurss*, *Roze un dārznieks*, gan pilsētas krāšņā salūta kopīga vērošana Tilta dārzā.

KULDĪGAS RB ar 18. novembra pa-

sākumu noslēdza savu Patriotu nedēļu. Biedri kuplā skaitā pulcējās biedrībā, lai kopīgi atzīmētu Latvijas svētkus. Pie kļiņģera un tējas, jautrās čalās, risinot dažādus uzdevumus un krustvārdu mīklas par tēmu „Latvija”, tika aizvadīta pasākuma pirmā daļa, bet vakarā visi devās apskatīt pilsētā sarīkoto Gaismas ceļu, kurā arī paši no svecītēm izveidoja savu uzrakstu “LNS” (*attēlā pa kreisi*).

RĪGAS BIEDRĪBAS biedri valsts svētku atzīmēšanai sapulcējās Rītausmā tieši 18. novembrī. Ieradās 45 biedri. Viņi noskatījās Nacionālo bruņoto spēku parādes tiešraidī internetā ar surdotulku un dokumentālu filmu par Latvijas vēsturi.

Izspēlētajā prāta spēlē “Ko jūs zināt par Latviju?” uz 18 jautājumiem vispareizāk atbildēja **Gražina Ločmele, Ināra**

Birnīte, Janīna Lukina un Mārīte Miežīte. Sarunas un citas spēles risinājās vēl ilgi.

DIENAS CENTRA “RĪTAUSMA” apmeklētāji 17. novembrī valsts svētkus atzīmēja ar pasākumu “Ko tu zini par Latviju?” (*attēlā pa pa labi*).

Atzinības rakstus par ieguldījumu brīvprātīgajā darbā pasniedza **Vincen-tam Oboļevičam, Olga Anufrijevai – Frolovai, Vitautam Šabertam un Jekaterinai Jasinskai – Volkovai**.

Notika pārrunas un domu apmaiņa par Latvijas vēsturi un tagadni. Publika mazliet apjuka no jautājuma – ar ko var lepoties Latvija? Toties godam tika galā ar citu uzdevumu – nosaukt visus Latvijas prezidentus pareizā secībā kopš 1918. gada. ▲

Senioru* diena Rītausmā

Šogad pirmoreiz Rītausmā tika atzīmēta Senioru diena. Uz šo pasākumu bija ieradušies vairāk nekā 50 biedri.

Pie mums pierasts vecākus ļaudis saukt par pensionāriem, bet tas nav pieklājīgi, tā nav pieņemts pasaulē, kur viņus godā par senioriem. Atmetīsim arī mēs šos vārdus – “pensionārs” un “vecie ļaudis”.

Pasākuma ievadā – apsveikums un stāstījums par pensiju vēsturi, kas aizsākusies sen – Senajā Romā 13. gadā pirms mūsu ēras.

Pirmie pensiju sāka saņemt karavīri, kas nokalpojuši 20 gadus imperatora armijā. Viņpārējā vecuma pensiju sistēma iedibināta 1889. gadā Vācijā, kur visiem strādājošiem, kas maksājuši nodokļus, no 65 gadiem pienācās pensija. Šo sistēmu vēlāk pārņēma arī citas valstis.

No 1920. līdz 1930. gadam Latvijā vecuma pensijas saņēma ierobežots personu loks – tie bija valsts iestāžu ierēdņi un virsnieki no 55 gadu vecuma: ja nostrādāja 25 gadus, tās apmērs – 50 % no algas. Ja darba stāžs 35 gadi, tad pensija – 70 % no algas. 1930. gadu beigās Latvijā pensiju saņēma 50 000 cilvēku.

Pēc tam Jadviga Bočkāne sniedza informāciju “Esiet veseli”. Bija interesanti uzzināt par to, kā pareizi ēst, atpūsties, gērbties. Sekoja dažādu tēju degustācija.

Paldies Dienas centra dejotājam, kuras Edītes Brences vadībā uzstājās ar deju “Par pēdējo lapu”. Edīte arī ap-sveica seniorus un pastāstīja par Dienas centru, uzaicināja visus droši nākt un darboties līdzi.

Paldies par uzstāšanos arī pašdarbniecei Olga Anufrijevai – Frolovai, kura iepriecināja klātesošos ar savu tēlojumu no stāstu fabulas “Lapsa un kaķis”, kā arī ar anekdotēm.

Piecpadsmit dāmas piedalījās priekšautu konkursā (attēlā). Pirmajā vietā – Biruta Briede par senu vīramātes izšūtu priekšautu ar četrriindu pantiņu. Otrā – Zigrīdai Žukauskai par pašas šūto linu priekšautu ar daudzām kabatiņām. Trešā – Irēnai Veismanei par skaisto aubi un priekšautu ar aizmugures dzintara pogu.

*ANO Ģenerālā Asambleja Starptautisko senioru dienu kā atzīmējamu 1. oktobrī izsludināja 1991. gadā. Latvijā šo dienu sāka atzīmēt 2009. gadā. ▲

Regīna Rizika, pasākuma organizatore
Foto: Vineta Miljone

Biedrības sumina savus jubilārus

LIEPĀJAS RB biedri, kas šogad ir zelta briedumā, 26. novembrī klubā nosvinējuši tradicionālo pasākumu (*attēlā*).

Sanākušie neklātienē sveica 70 gadu jubilejā **Andri un Teiku Lasmaņus**, 65 gadus svinēja **Lonija Heidemane** un **Ļuba Vāce** (viņa diemžēl nevarēja būt klāt). 60 gadus nosvinēja **Austris Nikiforovs**; 55 gadus – **Omāris Jaunzemis**, bet 50. gadskārtu atzīmēja **Jānis Kupšis** un **Viktors Perkūns**. **Daudz laimes visiem!**

VALMIERIEŠIEM jubilāre **Salacgrīvā!** 28. novembrī Valmieras RB priekšsēdētāja Dace Lāce ar jauno surdotulku Taigu Puķjāni ieradās Salacgrīvā, lai apsveiktu **80 gadu jubilejā Intu Graumani**. Surdotulkam tā bija iespēja iepazīties ar pārējiem Valmieras RB Limbažu grupas biedriem, kas piedalījās pasākumā: Anitu un Andreju Šņepstiem, Ilzi Šņori, Arvīdu Švagri, Gunitu Unguri un Initu Motti. ▲

Reģionālo biedrību un grupu aktivitātes

Kuldīgā degustē

1. novembrī Kuldīgas RB sieviešu klubīņš organizēja Burkānu dienu ar dažādiem ēdieniem – degustēja, dalījās receptēm, apmainījās zināšanās par burkānu nozīmi uzturā pieaugušiem un bērniem (*augšējā attēlā*).

14. novembrī psiholoģe Natālija Beļakova no Rīgas skaidroja smaida, pieklājības un laipnības nozīmi cilvēku ikdienā.

15. novembrī sieviešu klubu biedres atkal dalījās ar ēdieniem un jaunām receptēm. Galvenais dārzeņš šoreiz – sīpols! Pankūkas, dažādi salāti, folijā cepti sīpoļi, marinādē utt. – viss bija baudāms.

26. novembrī – konkurss „Prāta spēles 2016” otrais posms ar 200 dažādiem jautājumiem par vēsturi, politiku, ģeogrāfiju, sportu, bioloģiju, ķīmiju, fiziku, latviešu rakstu zīmēm u.c. Startēja astoņas komandas. Uzvarēja **Juris Ozoliņš** un **Viktors Pūce**.

Rīgā

Skatās Jūgendstilu – pašu acīm

Rīgas RB 9 biedru grupa ar tulku 1. decembrī bija ekskursijā Rīgas Jūgendstila* muzejā Alberta ielā 12 – ēkā, kas celta 1903. gadā. Gida stāstījums un brīnišķīgā muzeja pasaule atklāj jūgendsti-

la būtību, kas arī mūsdienās savaldzina tā vērotājus (*apakšējā attēlā*).

Ziemeļnieki nūjo un izbauda šokolādi

7. oktobrī Ziemeļu grupas priekšsēdētāja Karmena Ikauniece grupas biedriem organizēja nūjošanu Jūrmalā. Pusotrā stundā biedri izstaigāja maršrutu Majori – Bulduri un atpakaļ, kopā 6 – 7 km.

25. novembrī grupa devās uz “Laimas” šokolādes muzeju. Biedri iepazīs ar gida stāstījumu, dzēra šokolādes dzērienus un izgatavoja paši savas šokolādes tāfelītes dizainu ar mīlestības vēstījumu.

Grupā “Tilts” saruna par uzvedību

9. novembrī “Tilts” LNS mītnē Elvīras ielā organizēja tikšanos ar lietišķās etiķetes ekspertu **Guntu Krastu**.

Etiķete attiecas uz cilvēka rīcību/uzvedību sadzīvē, darbā, viesībās un citur, uz cilvēka ārējo izskatu, visa veida komunikāciju utt. Tās likumi ir nerakstīti, tomēr tie jāievēro visās jomās.

Sanākušajiem radās daudz jautājumu. Plaša tēma, ko vienā reizē nav iespējams izziņāt.

Jau nosvinējuši Ziemassvētkus

10. decembrī Rīgas RB Jelgavas grupa atzīmēja Ziemassvētkus viesu namā “Zaļie atvari”, tur šis pasākums tika apvienots ar grupas šāgada jubilāru godināšanu. Piedalījās ap 30 biedri.

Klātesošie iepazīs ar Ziemassvētku tradīcijām, svinību īpatnībām. Jubilāri palaida gaisā gaismas laternas, lai viņu sapņi un vēlmes piepildītos. Neizpalika loterija, zilēšana un rotaļas, dancošana, pēršanās pirtī.

Sanākušie dalījās domās par savām iecerēm Jaunajā gadā.

Pilns teksts un foto – LNS mājaslapā. ▲

Informācija sniedza: Santa Kesenfelde, Zigmārs Ungurs, Ina Rutkovska, Anda Tīdemane, Sintija Kārklīņa, Žanete Škapare, Gundega Paņko, Karmena Ikauniece, Genovefa Nevjadomska, Sigita Ķikure.

Foto: Rūdolfs Kesenfelds, Rūta Bernau, Pēteris Čivlis, Raisa un Oļegs Civkunovi, Anda Tīdemane, Sintija Kārklīņa, no Kuldīgas biedrības arhīva, Ilze Jaunzeme, Genovefa Nevjadomska, Edīte Brence.

Tilts uz mākslas pasauli

Jau vairākus gadus Latvijas Nacionālajā operā un baletā virs skatuves izvietots subtitru ekrāns, lai apmeklētājiem nav jāpūlas saprast, ko solisti un koris dzied. Tas labi noder visiem, arī tiem skatītājiem, kam grūtības ar sadzirdēšanu, – it sevišķi tad, ja dziedāšana notiek svešvalodā. Subtitri lasāmi latviešu un angļu valodā. Pie-redzē dalās Rīgas RB grupas "Tilts" biedri.

Šogad apmeklējām operas „Iemūrētie” izrādi, kas pasakas veidā stāsta par Nacionālās bibliotēkas (LNB) celtniecības grūtībām. Atcerēsimies – bibliotēkas projekts bija gatavs jau pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu beigās, vieta tika rezervēta deviņdesmitajos gados,

bet celtniecība nesākās un nesākās...

Tā kā viena mūsu grupas biedre tieši strādā LNB, izvēlējamies noskatīties šo izrādi. Un tā šajā operā, kas iestudēta pēc dzejnieces Ineses Zanderes libreta ar Ērika Ešenvalda mūziku, parādīts, ka pa dienu celtais naktī vienmēr sagrūst. Tāpēc vajadzīgs būvupuris – kāda dzīvība ir jāziedo, jāiemūrē sienā. Šajā gadījumā tāds liktenis gaida bibliotekāri.

Kā tragiskā situācija atrisinās, to noskatieties paši – iespēja sekot izrādei ir radīta!

Biļetes mums bija iegādātas 1.balkona vidū – mēs tur varējām labi redzēt gan skatuvi, gan subtitru ekrānu. Tādējādi brīvi varējām vērot un izprast notikumus uz skatuves.

Šis nebija "Tilta" biedru pirmais gājiens uz Latvijas Nacionālo ope-

ru un baletu. Apmēram pirms pusotra gada jau skatījāmies vācu teātra trupas «Familie Flöz» brīnišķīgo izrādi „Infinita”. Taču tā bija bez teksta, tikai ar mūziku un kustībām, tāpēc toreiz subtitru ekrāns netika lietots.

Ko iesakām citiem? Ja ejat uz Operu pirmoreiz, ieteicams izvēlēties kādu krāšņu izrādi – tā varētu būt „Karmena”, „Traviata”, „Sikspārnis”, „Seviļas bārdzīnis”, „Figaro kāzas”. Vai arī balets. Vājdzirdīgo asociācijas biedri ir veduši bērņus uz „Putnu operu” un baletu „Karlsons lido”.

Biļetes var iegādāties gan “Biļešu paradīzes” kasēs, gan internetā. Cena no 5 līdz 30 €. Iesakām izvēlēties biļetes 1. balkonā par 10 – 15 €, kur skatuveun uzraksti redzami pilnībā). Jā, un uz operu pieņemts **iet svētku tērpā** – no džinjiem, džemperiem un sporta korpēm vajadzētu izvairīties. ▲

Baiba Bicēna

Red.piezīme: Virs skatuves izvietots subtitru ekrāns ar tekstu latviešu valodā ir arī visās M. Čehova Krievu drāmas teātra izrādēs Rīgā.

Par ārkārtas situācijām un 112

Nedzirdīgo dienas aktivitāšu ietvaros 21. septembrī Rītausmā notika tikšanās ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Civilās aizsardzības sistēmas darbības koordinēšanas nodaļas priekšnieku Ivaru Nakurtu.

Toreiz palika vairāki neatbildēti publiskas uzdoti jautājumi. Tagad, konsultējoties ar kolēģiem, I. Nakurts sniedz atbildes uz šiem, kā arī uz “Kopsolī” papildus nosūtītajiem jautājumiem.

Kā rīkoties nedzirdīgām personām, kad notiek tikai trauksmes sirēnu pārbaudes (tās tiek organizētas 2 reizes gadā), un kā rīkoties reālā situācijā, kad trauksmes

sirēnas patiešām ieslēgtas?

VUGD plāno nākotnē uzlabot esošo apziņošanas sistēmu, izvērtējot iespēju regulāri atjaunināt LNS sarakstu ar nedzirdīgo personu tālrunu numuriem, un situācijās, kad tiek pārbaudītas trauksmes sirēnas (vai situācijās, kad reāli ieslēgtas trauksmes sirēnas), nosūtīt visām LNS reģistrētajām personām SMS. Aktuāls jautājums, par ko būtu jāvienojas LNS un VUGD, – kāda veida informāciju iekļaut SMS, kad notiek sirēnu pārbaude, lai neradītu satraukumu un neizpratni.

Būtiski zināt, ka VUGD līdz 2018. gada 30. martam ir jāsaģatavo un jāiesniedz Ministru kabinetā

informatīvais ziņojums par iespējamām apziņošanas sistēmām, to ieviešanas un uzturēšanas izmaksām. Šīs sistēmas (ja to atbalstīs Ministru kabinets) ļaus VUGD nodrošināt ļoti ātru informācijas izplatīšanu (izmantojot mobilo telefonu sakarus) visiem iedzīvotājiem, gadījumos, kad ir reāls apdraudējums, kā arī sniegt informāciju par paredzēto rīcību šādās situācijās.

Kā rīkoties nedzirdīgai personai, ja tā atrodas ārzemēs un nokļūst ārkārtas situācijā?

VUGD Zvanu centra dispečeri ir sašķārušies ar šādām situācijām, un nedzirdīgai personai joprojām ir jāizmanto SMS saziņa. Šādos gadījumos SMS pa tiešo nonāk VUGD dispečeram, un ar SMS saziņu tiek noskaidrota situācija, atrašanās vieta, valsts utt. VUGD dispečers izmantos visas iespējas, lai sazinātos ar attiecīgās valsts ārkārtas situāciju zvanu centru, un ņodos šo informāciju kā ārkārtas ziņojumu.

Vai nedzirdīgie izmanto iespēju paziņot par nepieciešamo palīdzību uz 112?

2015. gadā saņemti 99 SMS, uz kuriem ir reaģējuši operatīvie dienesti, no tiem 10 SMS no Latvijas Nedzirdīgo biedrības saraksta.

2016. gadā ir piefiksētas 15 izziņas no nedzirdīgiem cilvēkiem (to skaitā 8 izziņas sūtījis viens cilvēks). Izziņu saturs bija saprotams, pie tam daži, rakstot SMS, iepriekš teksta priekšā pierakstīta, ka ir nedzirdīga persona.

Zināšanai: process sākas ar to, ka

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

nedzirdīgā persona nosūta informāciju (SMS veidā) uz 112. Ja nedzirdīgā persona ir LNS iesniegtajā personu sarakstā, tad sistēma rāda to, ka persona ir nedzirdīga. Ja persona nav iekļauta mūsu sistēmā, VUGD dispečers šo izziņu arī saņems, bet centīsies noskaidrot, vai persona ir nedzirdīga.

Nākamais solis sākas ar to, ka VUGD dispečers, izmantojot SMS, sazinās ar informācijas sūtītāju un precizē informāciju. Tad dispečers pieņem attiecīgu lēmumu, vai nosūtīt VUGD resursus, vai arī nodot informāciju Valsts policijai, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam vai citām atbilstošām struktūrām.

Īsziņu sistēma nav saistīta ar abonenta vietas noteikšanas datu bāzi, tādēļ VUGD dispečers tikai pēc izziņas saņemšanas vien nevar noteikt, kur pašlaik atrodas SMS sūtītājs. Skaidrojums – **VUGD dispečers var noteikt SMS sūtītāja atrašanās vietu tikai tad, ja tas veic zvanu uz 112** un VUGD dispečers paceļ klausuli, tad šis zvans tiek reģistrēts vietu noteikšanas datu bāzē. Pēc klausules nolikšanas nedzirdīgai personai jāraksta SMS, ka tā veica zvanu, bet nav iespējas sarunāties.

Ir gadījumi, kad nedzirdīgie cilvēki vispirms sazinās ar surdotulku un ar viņa palīdzību vērsās pie 112...

VUGD šāda veida informācija nav apkopota. Bet attiecībā par surdotulka pakalpojumu – VUGD ir saņēmis informāciju no LNS ar surdotulku kontaktinformāciju, kuri mums var palīdzēt attiecīgās situācijās. Papildus mutiski esam vienojušies, ka nepieciešamības gadījumā varam viņiem zvanīt un pieprasīt palīdzību.

Kādi ir šie gadījumi, kad VUGD izmanto surdotulku palīdzību?

Ir situācijas, kad nedzirdīga persona nosūta SMS uz 112, bet VUGD dispečeram nav izprotama SMS iekļautā informācija (izvēlētais valodas stils, notikuma laiki, apraksts utt.), tad esam izmantojuši palīdzību no surdotulkiem, lai izprastu SMS teksta saturu. ▲

Sagatavoja: Zigmārs Ungurs
Foto: Juris Grundulis

Tikšanās Kauņā – interesanta un vērtīga

12. novembrī jau septiņos no rīta Rīgas RB pašdarbnieki no Rītausmas, Tukuma un Jelgavas grupām devās vienlaikus izziņas ekskursijā un viesizrādes izbraukumā uz Kauņas pilsētu Lietuvā.

Viņiem līdzī brauca arī režisore Dzintra Kukša, Rīgas RB priekšsēdētāja Māra Lasmāne ar valdes locekļiem, daudzi aktīvisti, brīvprātīgie palīgi ikdienas darbos – kopumā apmēram pussimt braucēju.

Kauņa atrodas pie divu lielāko upju – Nemunas un Nerē satekas. Agrāk bija Lietuvas Republikas galvaspilsēta (1920 – 1940), šodien otra lielākā Lietuvas pilsēta, nozīmīgs rūpniecības, transporta, zinātnes un kultūras centrs. Ar šo skaisto pilsētu mūs laipni iepazīstināja Kauņas Nedzirdīgo rehabilitācijas centra darbinieki gan kopīgā pastaigā, uzkāpjot panorāmas kalnā, gan pasēdēšanā krodziņā, izgaršojot cepelīnus.

Arī koncerts notika Rehabilitācijas centrā. Visu programmu aizpildījām mēs latvieši, ar 13 priekšnesumiem programmā, kurā vietējās nedzirdīgo biedrības biedriem – skatītājiem pilnajā zālē mūsējie demonstrēja gan dejas, gan melodeklamācijas, gan teātra ainas.

Lietuviešu draugiem koncerts un tikšanās patika, un viņi par šo koncertu rakstīja savā mājaslapā:

“Koncertā un draudzības vakarā ar Rīgas (Latvija) pašdarbniekiem un mūsu biedrības biedriem piedalījās Lietuvas biedrības prezidents Vītauts Pivoras un viceprezidents Kestutis Vaišnora. Pēc koncerta viesi tika iepazīstināti ar mūsu darbu un notika pieredzes apmaiņa.”

Pēc koncerta visa Latvijas grupa devās ekskursijā pa Rehabilitācijas centru, apskatījām nodarbinātības telpas, trenāžieru zāli un pat nesēn ierīkotās pirts telpas. Šis centrs ir ierīkots bijušā bērnu darza telpās, ļoti lielas, plašas telpas.

Pēc ekskursijas visi tika aicināti uz nelielu atpūtas brīdi, kur bija iespēja latviešiem ar lietuviešiem aprunāties neformālā gaisotnē. Pasākumu atklāja centra vadītāja, kas iepazīstināja visus klātesošos ar centra dar-

biniekiem klātienē, bet pēc tam LNS Rīgas biedrības priekšsēdētāja iepazīstināja ar mūsu grupu. Tad visi tika aicināti uz kopīgo foto un neformālā daļa turpinājās. Daudzi atrada sev jaunus draugus un paziņas, dalījās pieredzē kultūras jomā, apsprieda dzīves situāciju utt. Kā atzina mūsu latvieši, bija ļoti interesanta un vērtīga tikšanās.

Nedaudz vēlāk centra vadība aicināja

Latvijas grupas vadību **uz neformālo sanākumiem pie apaļā galda citā telpā.** Neformālā, bet varbūt arī oficiālā daļā piedalījās Lietuvas Nedzirdīgo biedrības prezidents, viceprezidents, Kauņas Rehabilitācijas centra vadītāja, sociālais asistents, psihologs un nodarbinātības vadītāji, bet Latvijas pusi pārstāvēja LNS Rīgas RB priekšsēdētāja Māra Lasmāne, LNS RC Sociālās rehabilitācijas nodaļas vadītāja Brigita Lazda, Jauniešu centra vadītājs Kristaps Legzdīņš un deju nodarbinātības vadītājs Aldis Ādamsons.

Lietuvieši mums pastāstīja, kādi pakalpojumi darba dienās nedzirdīgajiem ir pieejami šajā centrā: iknedēļas informācija, dažādas radošas nodarbinātības – foto un video apstrāde, amatniecība (pārsvārā darbs ar koku), rokdarbi un vizuālā māksla, dejas un teātris, sports, trenāžieri, kā arī asistenta un psihologa pakalpojumi, konsultācijas pie sociālā darbinieka, zīmju valodas tulka pakalpojumi.

Var teikt, ka pie mums Latvijā ir līdzīgi, bet atšķirība ir finansēšanas jomā. Kauņas Rehabilitācijas centru finansē pašvaldība un mazu daļu dod Lietuvas Nedzirdīgo biedrība. Centrs sūdzējās par darbinieku mazajām algām un to, ka katru gadu jāraksturo projekti, lai saņemtu finansiālu atbalstu.

Pārrunu rezultātā konstatējām, ka Latvijā ir daudz labāka situācija – gan finansēšanas modelis, gan algas, gan tas, ka nedzirdīgajiem ir daudz plašāka pakalpojumu pieejamība.

Pieskāramies vēl nedzirdīgo izglītības jautājumiem, nodarbinātības un nedzirdīgo brīvprātīgo darbam.

Vienprātīgi nolēmām sadarbību turpināt, un nākamajā gadā lietuvieši solījās braukt pieredzes apmaiņā uz Latviju. ▲

Brigita Lazda
Foto: Juris Grundulis

Sniedzam šogad pēdējo apskatu par to, ko rakstīja, par ko satraucās un domāja nedzirdīgie ļaudis Latvijā pirms turpat 80 gadiem. Kaut vai aptuveni to varam uzzināt, lasot tālaika avīzē "Kurlmēmo Dzīve" publicētos materiālus. Šoreiz ieskatīsimies 1937. gada 1. numura atsevišķos rakstos (šajā gadā iznāca tikai 2 numuri).

Ko rāda nedzirdīgo statistika

Vidzemes kurlmēmo biedrība ir iesākusi visā Latvijā nedzirdīgo reģistrēšanu. Dažādu apstākļu dēļ tā norit visai gausi. Nepilnu 3 mēnešu laikā ir ienākušas ziņas par apmēram 100 nedzirdīgiem.

Tas vēl nedod iespēju taisīt kaut cik noteiktus slēdzienus par visiem Latvijas nedzirdīgiem, kuru skaits sniežas pāri tūkstošiem. Bet viena otra nedzirdīgā stāvokļa raksturojums sniedz puslīdz pieņemamu ainu par lielākās daļas nedzirdīgo apstākļiem. Ka šie apstākļi nebūt nav spīdoši, sapratīs katrs.

Nospiedoša nedzirdīgo daļa nevar sevi uzturēt. Tie pārtiek no piederīgo, sabiedrības un iestāžu žēlastības. Daļa no viņiem ir bez kaut kādas skolas izglītības, kas arī ir saprotami.

Bet netrūkst viņu starpā arī tādu, kas baudījuši labu kurlmēmo skolas izglītību, kā arī iemācījušies amatu. Šinī gadījumā, man šķiet, vainīgs nevis kurlums kā tāds, bet gan neuzņēmība. Bet ir gadījumi, kurus lasot sažņaudzas sirds. Kāda 27 gadus veca nedzirdīga jaunava, starp citu, raksta: "... Līdzekļu trūkuma

dēļ bija jāatstāj sanatorija un ar sāpošām kājām jābrauc uz mājām. Tikai ar kruķu palīdzību varu staigāt... pašvaldība dažreiz izsniedz Ls 4 mēnesi un zarus priekš apsildīšanas. Ar tiem nevaru iztikt..."

Tie ir zīmīgi fakti, kas raksturo apstākļus, kādos jādzīvo un jāstrādā nedzirdīgiem. Cauri visiem ziņojumiem skan neatvairāms lūgums pēc palīdzības, pēc apstākļu atvieglošanas. Mēs nevaram vienaldzīgi no malas noraudzīties mūsu likteņa biedru grūtībās, kurās kādreiz varbūt atradīsimies mēs paši. Bet kā lai palīdzam, kā lai atvieglojam mūsu brāļu sūro dzīvi? Arī mums citiem pašiem daudz nekas pāri nepaliek.

Darīsim visu iespējamo ziņu par nedzirdīgiem vākšanā un kārtošanā. Palīdzēt saviem brāļiem un māsām ir mūsu,

kas to spējam, svētākais pienākums un dzīves uzdevums.

R. Bērziņš, VKB statistiskā biroja vadītājs

Apskats ar jaunākām ziņām

Jauna nedzirdīgo biedrība Rīgā. Sabiedrisko lietu ministrija uzdevusi visām Rīgas nedzirdīgo biedrībām apvienoties. Apvienošanās darbi Rīgas Nedzirdīgo institūta direktora P. Kunstmaņa vadībā tik tālu jau veikti, ka 23. oktobrī Rīgas nedzirdīgie varēja svinēt apvienotās jaunās biedrības atklāšanu.

Likvidējot žīdu kurlmēmo biedrību, **Rīgas nedzirdīgo biedrība un b-ba "Nedzirdīgo sports" iegājušas jaunā organizācijā - Latvijas Nedzirdīgo biedrībā.** Jaunās biedrības telpas atrodas Rīgā, Kr.Valdemāra 25, un tās vadībā kā priekšsēdētājs ieiet Rīgas nedzirdīgo institūta direktors Paulis Kunstmanis (līdzšinējais Vidzemes Kurlmēmo biedrības priekšnieks).

Valmieras Valsts kurlmēmo skolai pievienots Jaunlatgales aprīņķis. Uz Valmieru pārcelti ap 30 bērni, kas līdz šim mācījās Laizānu valsts kurlmēmo skolā.

Tas darīts tāpēc ka Laizānu kurlmēmo skola bija stipri pārslogota (patlaban tur mācās ap 200 bērni), kurpretim Valmieras kurlmēmo skolā skolēnu skaits bija neliels (ap70.).

Pie Valmieras valsts kurlmēmo skolas nodibināts mazpulks* - skolas priekšnieka H.Trauberga kga vadībā. Mazpulkā iestājušies 22 audzēkņi un 7 skolotāji - sekciju vadītāji.

Mazpulka galveno darbību pieskaņos mājsaimniecībai, rokdarbiem un ārstniecības augu vākšanai. Arī nedzirdīgie mazpulku darbā var gūt ievērojamus panākumus, to pierādījis Valmieras kurlmēmo skolu beigušais Aleksandrs Celms, kurš mazpulku sacensībās ieguvis vairākas vērtīgas balvas un sasniedzis lūdmnieka pakāpi (mazpulcēnu augstākā pakāpē patlaban Latvijā ir tikai 12 "lūdmnieki"). **Augsim Latvijai!**

* *Mazpulku mērķis ir radīt jaunatnē interesi par lauksaimniecību lauku sētās.*

Mūsdienās Latvijā darbojas aptuveni 100 aktīvi mazpulki dažādās Latvijas vietās, un tie apvieno aptuveni 1500 biedru. Ir sava mājaslapa: <http://www.mazpulki.lv/>

Nedzirdīgie ārzemēs

Austrija. Jau aizgājis 1936.g., bet austrieši vēl arvien nevar piemirst. Viņi 1936. gadā piedalījušies olimpiskā stafetē. Stafetē, kurā piedalījās vairāk kā 3000 dzirdīgo sportistu un kuras ceļš bija 3075 km garš, no grieķu Olimpa līdz Berlīnei. Nedzirdīgos dalībniekus sauc: Gefels, Kaudēls un Štolcenbergers. Šie 3 nedzirdīgie ir pirmie un vienīgie, kuri kā nedzirdīgie ņēma lielā olimpiskā notikumā dalību. Visi 3 dalībnieki saņēmuši lāpu atēlus kā piemiņu no olimpiskās komitejas.

Vācija. Nedzirdīgo savienība Vācijā gatavo filmu. Šī filma domāta lielai nedzirdīgo sanāksmei 1937.g. Minchenē. Filmā šādas daļas: 1) nedzirdīgo sarunas par lielo sanāksmi Minchenē, 2) sanāksmes vadītāja Albregha uzruna nedzirdīgiem, 3)Minchenes un apkārtnes skaistāko vietu skati, kā Garmiš - Partenkirchena, kur notika ziemas olimpiāde, Kēniņa ezers u.c., 4) darbības plāns. Šis ir pirmais gadījums nedzirdīgo sabiedriskā dzīvē, kur speciāla filma nedzirdīgiem un vienīgā filma, kurā lieto zīmju valodu.

Itālijas nedzirdīgie kādā savā sanāksmē iznesuši protesta lēmumu pret jaunu valdības rīkojumu, kas viņus atbrīvo no kāda nodokļa. Itālijas nedzirdīgie grib maksāt visas nodevas un grib būt arī pilntiesīgi savas valsts pilsoņi tiesībās un darbos. ▲

LNS Informācijas nodaļa

Fotokonkurss ir noslēdzies

Konkursa "Mūsu biedru foto-stāsti" decembra brīvajā tēmā saņēmām 20 fotogrāfijas.

Lūk, autori: **Dana Kalpiņa – Geida, Inguna Čauna, Jānis Ikaunieks, Karmena Ikauniece, Jānis Immurs, Māriete Sarkane, Genovefa Ņevjadomska, Edgars Celmiņš, Anda Tīdemane, Iveta Kraze, Regīna Radkeviča, Valentīna Staškeviča, Gaļina Gura, Igors Čaika, Santa Strauja, Andris Keders, Lilita Logina, Gundega Paņko, Ēvalds Grabežs, Kristaps Legzdiņš.**

Žūrijas vērtējumā šajā kārtā pirmo vietu ieguva **Jāņa Immura** fotogrāfija "Pūkainais mehāniķis", kur tehniskā kvalitāte apvienojas ar labu radošo ideju: pūkains, trausls kaķēns uz robustu

dzelzu fona – pretmetu apvienojums.

Ar vienādu punktu skaitu otro vietu dala **Ingunas Čaunas** foto "Ziedoša pļava" un **Santas Straujas** "Ūdens līkloči". Abas ir dabas fotogrāfijas. I. Čaunas fotogrāfijā lieliska kvalitāte un krāsu, stila saskaņa, savukārt S. Straujas Norvēģijā uzņemtajā foto labi izjūtams krācaina kalnu strautiņa brāzmainais tecējums.

Trešajā vietā **Lilītas Loginas** selfijs jeb pašbilde "Ziemeļmeitu lūkojot", kas uzņemta Jūrmalā sniegputeņa laikā, un jāatzīst, ka noķerts patiesi unikāls moments.

Publiskajā balsojumā Facebook un draugiem.lv vislielāko popularitāti izpelnījās daugavpilietes **Gaļinas Guras** fotogrāfija "Es gribu dāvanu!". Gaļina aktīvi piedalījās šogad Daugavpils RB rea-

lizētajā projektā "Daugavpils – iespēju pilsēta visiem", kur apguva fotogrāfēšanas mākslu, kā arī ar savām fotogrāfijām piedalījās projekta noslēguma fotoizstādē "Daugavpils pilsēta – zināmais un nezināmais".

Tikai par vienu balsi publiskajā balsojumā atpaliek **Lilītas Loginas** foto "Ziemeļmeitu lūkojot".

Kā jau solīts, 2016. gada noslēguma pasākumā Rītausmā balvas pasniegsim gada 3 labāko (1., 2., 3. vieta) fotogrāfiju autoriem un arī sociālajos tīklos visvairāk balsu ieguvušās fotogrāfijas autoram. Par to un konkursa statistiku lasiet janvāra "Kopsoli".

Liels paldies visiem, kas iesūtīja savas fotogrāfijas šajā pēdējā kārtā! ▲

Žūrijas vārdā: Zigmārs Ungurs

I vietā: Jānis Immurs. "Pūkainais mehāniķis"

II vietā: Inguna Čauna. "Ziedoša pļava"

II vietā: Santa Strauja. "Ūdens līkloči"

III vietā: Lilīta Logina. "Ziemeļmeitu lūkojot"

Publiskajā vērtējumā: Gaļina Gura. "Es gribu dāvanu!"

Anda spēlē teātri

Kad notika pirmizrāde? Vai bieži ar šo izrādi uzstāties? Viesizrādēs arī braucat?

Pirmizrāde mums notika šogad 22. aprīlī draudzē "Prieka Vēsts", Rīgā, Bērzaunes ielā 6. Kopā jau notikušas 4 izrādes, un varbūt būs arī viesizrādes.

Kāda ir tava loma izrādē?

Vai dzirde netraucē spēlēt citiem līdzī?

Es tēloju vienu no galvenajām lomām – brālēna sievu Annu, kas dzīvo lauku mazpilsētā. Sākumā mēģinājumos bija pagrūti ar dzirdēšanu. Jo vairāk mēs mēģinājām, jo vieglāk kļuva spēlēt savu lomu – arvien vairāk sapratu, ko runā pārējie aktieri, arī vajadzīgās kustības apguvu.

Tu piedalījies pirmajā LNS šovā "Krāsaini sapņi", bet pēc tam uz Rītausmas skatuves vairs nebiji

redzama. Kāpēc?

Jā, esmu piedalījies ar vīru šovā "Krāsaini sapņi", bet dzīvojam Ikšķilē, esmu mamma divām meitiņām, tāpēc nevaru bieži braukt uz Rītausmu, lai piedalītos tādos pasākumos, kur ilgi jā-mēģina.

Kā rit tava ikdiena, darbs, atpūta, hobiji?

Man ir darbs, kas prasa ne vien enerģiju, bet arī ļoti daudz jedomā, lai būtu svaigas idejas pasākumu organizēšanā Rīgas biedrībā. Esmu dzīvespriecīga, jautra un daudz smaidu – tas nāk no sirds. Atpūšos mājās, un arī dievkalpojumu apmeklēšana "Prieka Vēstī" man ir kā atpūta. Mani hobiji bez jau nosauktā ir gatavot ēst, it sevišķi desertus, pastaigāties ar suni uz mežu un braukt ar velosipēdu pa Daugavas malu.

*Muzikālā izrāde "Laimes rekviēms" ir kristiešu draudzes "Prieka Vēsts" radošās komandas kopdarbs. Rekviēms ir sēru mesa, jeb garīga rakstura skaņdarbs, kas ir veltīts mirušo piemiņai. Izrādes radošajai grupai ir sava mājaslapa: laimesrekviems.lv. Tajā šī izrāde raksturota kā "dramatiska izrāde par mums pašiem. Par mīlestību un sapņiem, atmiņām un cerībām, zaudējumiem un jaunām iespējām." ▲

Jautāja: Zigmārs Ungurs

Gadās, ka bieži vien nezinām, kādas aizraujošas lietas dara cilvēki, kurus satiekam gandrīz katru dienu, kuriem blakus strādājam. LNS Informācijas centrā bieži iegriežas ANDA TĪDEMANE un kādā no sarunām uzzinājām, ka viņa spēlē teātri kopā ar dzirdīgiem aktieriem. Tas šķita interesants fakts, tāpēc KS aicinājām Andu uz sarunu.

Kā tu nokļuvi šajā radošajā grupā? Vai to var saukt par teātri?

Es esmu kristiete un apmeklēju kristiešu draudzi "Prieka Vēsts", kurā katru svētdienu notiek dievkalpojums. Reiz izlasīju draudzes paziņojumu, ka meklē dalībniekus atlasei priekš muzikālās izrādes. Nodomāju, kāpēc gan es nevarētu pamēģināt piedalīties, jo man patīk teātris un arī pieredze uz skatuves man ir. Pieteicos, un mani pieņēma. Muzikālā izrāde saucas "Laimes rekviēms",* un izrādē ir gan mūzika, gan teātris, gan dejas.

BMW nedzirdīgo cienītāju saiets

Liepājā 8. – 9. oktobrī notika Latvijas nedzirdīgo BMW auto entuziastu neoficiālā kluba BMW Ghosteyes club saiets.

Uz to sabrauca daudzi automiļi gan no Liepājas, gan Latvijas, arī BMW īpašnieki no Lietuvas, Igaunijas, Polijas, pavisam 70 autobraucēji ar 30 automašīnām. Savs nedzirdīgo BMW klubs BMW Wolf club ir arī Lietuvā, bet poļiem un

igauņiem kluba vēl nav – viņi bija pirmoreiz uzaicināti uz šādu salidojumu.

Pulcēšanās sākās pl.10 Liepājas Rietumu centrā. Pēc tam visi kopā aizbrauca uz Ziemeļu fortu un molu Karostā, ko viesi varēja apskatīt. Pēc tam brauciens

turpinājās uz Liepājas rajonu, tur BMW braucēji un līdzbraucēji piedalījās draudzības spēlē paintbolā.

Noslēgumā visi piedalījās vakariņās viesu namā Pēc tām laiks tika pavadīts sarunās par auto lietām līdz pat vēlai naktij. Visi varēja baudīt arī pirti un sacensties dažādās spēlēs.▲

Māris Jocis, Ieva Beitika
Foto: Jānis Valdmanis

Latvijā starptautiskais čempionāts

No 15. līdz 19. novembrim Salaspils sporta namā risinājās Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas organizētais Ziemeļu un Baltijas valstu nedzirdīgo čempionāts telpu futbolā.

Tajā piedalījās 5 vīriešu komandas no Latvijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Dānijas, Somijas un 3 sievietes komandas – no Somijas, Norvēģijas un Zviedrijas.

Latvijas komandas sastāvs: Raitis Zvīdris, Mairis Birmanis, Lauris Ventaskrasts, Maksims Mitkins, Vjačeslavs Turčinskis, Nikolajs Sjutrukovs, Kārlis Valdmāns, Dmitrijs Ašmins, Artūrs Beitiķis, Edgars Ružello, Kornejs Šmidts. Komandu pārstāvēja Varis Strazdiņš un treneris Andrejs Bogdanovs.

Pirmajā čempionāta dienā Norvēģija uzvarēja Zviedriju ar 9:0, bet Latvija zaudēja Dānijai ar 4:6. Pirmā spēle – sievietēm: Somija ar 5:1 pieveica norvēģietes. Vīriešiem Dānija ar 6:3 uzvarēja Zviedriju un Somija ar 6:4 – Latviju.

Trešajā dienā spēles atkal iesāka sievietes. Zviedrija sausā "sasita" Somiju ar 4:0 un līdz ar to sievietes komandu spēles čempionātā beidzās. Vīriešu konkurencē latviešiem atpūtas diena, spēlēja Norvēģija – Dānija 6:1 un Zviedrija – Somija 3:2.

Zviedrijas sievietes komanda spēlēja pret Norvēģiju un uzvarēja ar vēl graujošāku rezultātu nekā iepriekšējā dienā: 13:0. Vīru komandu spēles: Norvēģija – Somija 4:1 un Latvija – Zviedrija 2:4.

Beidzamā čempionāta diena latviešiem diemžēl visneveiksmīgākā: zaudējums Norvēģijai ar 3:19. Somija un Dānija

nospēlēja neizšķirti 1:1.

Kopvērtējumā sievietēm pirmajā vietā Zviedrija, otrajā – Somija, trešajā – Norvēģija.

Vīriešu konkurencē par čempioniem kļuva Norvēģija. Otrā vieta Dānijai, trešā – Zviedrijai. Diemžēl **Latvija** palika pēdējā vietā.

LNSF izpilddirektore Iveta Kraze: Ieguldīts liels darbs

"Ziemeļu un Baltijas valstu nedzirdīgo čempionāta telpu futbolā organizēšanā ieguldīts liels darbs un daudz laika. Rīgā nebija iespējams atrast brīvu zāli, bet laimīgā kārtā tāda mums atbilstoša atradās Salaspils sporta namā.

Par tiesneša nodrošināšanu – ilgu laiku mums bijusi laba sadarbība ar Eduardu Boriseviču, ar viņa palīdzību tika nodrošināti tiesneši un medicīniskais personāls.

Arī ar viesnīcu izveidojās veiksmīga sadarbība, jo tā izrādījās tieši orientēta uz sportistu grupām no dalībvalstīm.

Sacensību vieta atradās Salaspilī, bet dzīvošana – Rīgā. Tāpēc iznomājām autobusu, kas veica maršrutus pēc atspoles principa: Rīga – Salaspils – Rīga.

Pasākuma organizēšanā lielu darbu veica Guntars Beisons un Iveta Kraze, bet organizatoru grupā strādāja arī Varis Strazdiņš, Raitis Ozols un Liene Kleina – Brūvere." ▲

Zigmārs Ungurs

Foto no LNSF mājaslapas

Medaļu birums Rīgas skolas komandai

Mūsu skolēni atgriezušies no starptautiskām sacensībām peldēšanā ar izcīnīto 2. vietu komandu vērtējumā, daudzām medaļām un trijiem jauniem Latvijas nedzirdīgo rekordiem peldēšanā.

Rīgas Internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem audzēkņi no 24. līdz 28. novembrim piedalījās XX J. Sikorska piemiņas memoriāla sacensībās peldēšanā Poznaņā (Polijā).

Delegācija uz šīm jau tradicionālajām starptautiskajām sacensībām devās 20 personu sastāvā – 4 pedagogi un 16 skolēni.

Kopā startēja 5 valstu komandas ar 83 dalībniekiem – 46 sievietes un 37 vīrieši. No Polijas bija 6 komandas, Baltkrievijas – 2 un pa vienai komandai no Kazahstānas, Ukrainas, Latvijas.

Latvijas komanda sacensību kopvērtējumā izcīnīja 2. vietu, zaudējot tikai Baltkrievijas komandai.

Individuāli 12 skolēni izcīnīja 24 medaļas – 7 zelta, 9 sudraba un 8 bronzas.

Labākie komandā: **Artis Vazdiķis ar 4 medaļām (3Z, 1S), Zane Embrekte – 4 (3Z, 1Br), Rūdolfs Stupāns – 4 (1Z, 3S);** Elza Zariņa, Alīna Višņevska, Paulis Kalniņš, Dārta Zariņa – pa 2; Emīlija Balode, Melisa Sprudzāne, Artis Ozols, Amanda Intsone, Emīls Balodis – pa vienai medaļai. Bez tam 4 gandarījuma balvas ieguva jaunākās peldētājas – pa 2 balvām A. Intsonei un M. Sprudzānei.

Zane Embrekte – tika atzīta par sacensību vērtīgāko peldētāju. Rūdolfs Stupāns tika ierindots 3. vietā vecākajā grupā un Artis Vazdiķis 5. vietā jaunākajā grupā. Šie trīs sportisti izpildīja pasaules nedzirdīgo olimpiādes kvalifikācijas normatīvus peldēšanas sacensībām, kas risināsies nākamgad Turcijā.

Z. Embrekte, E. Zariņa, A. Vazdiķis, R. Stupāns uzstādīja jaunu nedzirdīgo republikas rekordu 4x 50 m jauktā brīvā stila stafetē.

Z. Embrekte sasniedza 2 jaunus republikas nedzirdīgo rekordus – 50 m distancē uz muguras, labojot pašai piederošo rekordu par 3,59 sek, un 100 m uz muguras, labojot par 6,82 sek.

Teicami startēja arī **R. Stupāns**, kurš sasniedza otro rezultātu vēsturē 50 m uz muguras. Labs starts arī **A. Vazdiķim** 100 m uz muguras un 400 m brīvā stilā.

Peldētāji startēja ļoti labi, sasniedzot daudz personīgos rekordus, līdz ar to gūstot gandarījumu par ieguldīto darbu. Jāatzīst arī tas, ka skolā sekmīgi notiek paaudžu maiņa, jo liels īpatsvars bija tieši jaunajiem peldētājiem.

Tika iepazītas arī skolēnu mācību un atpūtas iespējas vietējā nedzirdīgo skolā.

Sacensības bija ļoti vērtīgas gan savu mācību/treniņu darba novērtēšanai, gan jaunu atziņu gušanai. Skolēniem bija iespēja sevi apliecināt un integrēties citu valstu nedzirdīgo vidē.

Lai peldētājiem veicas mācībās un treniņos! Novēlēsim iespējamiem olimpiešiem sekmīgus startus Turcijā – Deafolympic 2017.

Liels paldies par atbalstu Rīgas Domei. ▲

Jevgēnijs Puhovs

Pasākumi biedrībās 2017. gada janvārī

RĪGĀ

4., 11., 18., 25.01 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats
7.01 pl. 12 Eglīte bērniem

PLAVINĀS

3.01 pl. 11 Avižu koplasišana
14.01 pl. 12 Tematiskais pasākums
19.01 pl. 11 Radošais darbs
24.01 pl. 11 Informācijas diena

VALMIERĀ

10., 17., 24., 31.01 pl. 15.30 Dejas un kustības

5.01 pl. 14 Pārrunas: Ko darīsim 2017. gadā

5.01 pl. 14.30 Lekcija: Der zināt par kafiju!

12.01 pl. 14 Video ar surdotulkojumu: Ko nezinām par Hitleru?

18.01 pl. 12 Kolektīvs apmeklējums - Jaunumi muzejos

19.01 pl. 14 Kartiņu izgatavošana

26.01 pl. 14 Atpūtas pasākums „Vienkārši būt kopā”

SMILTENĒ

5.01 pl. 12 Pārrunas

12.01 pl. 12 Nedzirdīgo ziņas

14.01 pl. 12 Atpūtai: „Svārku un īso bikšu stils uz mēles”

19.01 pl. 12 Lekcija

ALŪKSNĒ

6.01 pl. 12 Informācijas diena

10.01 pl. 12 Laikrakstu apskats

17.01 pl. 12 Informācijas diena

24.01 pl. 12 IK "Soļos marš"

27.01 pl. 12 Atpūtai: „Svārku un īso bikšu stils uz mēles”

RĒZEKNĒ

10., 26.01 pl. 13 Avižu un žurnālu koplasišana „Sapratne”

12.01 pl. 13 Mutvārdu žurnāls „Gribam visu zināt”

17.01 pl. 13 Izziņas gājiens uz Latgales kultūrvēstures muzeju

19.01 pl. 12 Preses apskats „Sapratne”

24.01 pl. 13 Informācija „Vai tu zini, ka...?”

31.01 pl. 13 Pārrunas

DAUGAVPILĪ

3.01 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

5.01 pl. 13 IK „Nezinīši”

10.01 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

12.01 pl. 12 Uz muzeju „Vaska figūru izstāde”

17.01 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

19.01 pl. 13 Novusa spēle

24.01 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

26.01 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

KULDĪGĀ

4., 9., 23.01 pl. 18 Dejošana

5.01 pl. 12 Informatīvā diena

10.01 pl. 10 Sieviešu klubiņš

12., 19., 21.01 pl. 10 Vingrošana

16.01 pl. 14 Video pēcpusdiena „Kuldīgas RB biedri 2016.gadā”

20.01 pl. 12 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres diena

27.01 pl. 12 Informatīvā diena: Ko 2017.gadā mums sola Ugunīgā Gaiļa gads?

VENTSPILĪ

3., 10., 17., 24.01 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats

5., 19., 26.01 pl. 11 Informācija

7.01 pl. 14 Tematisks pasākums „Zvaigžņu diena”

12.01 pl. 11 Medicīniskā informācija

14., 28.01 pl. 17 IK „Veselība”

21.01 pl. 15 Karnevāls

LIEPĀJĀ

3., 24.01 pl. 12 Pārrunas

3., 24.01 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

5., 19.01 pl. 11 Kulinārijas nodarbība „Ievas virtuve”

10., 17., 31.01 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats

12., 26.01 pl. 12 Rokdarbu nodarbība „Ko tu proti?”

17.01 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

Mīļi sveicam!

Janvāra jubilāriem ir paveicies, jo: sākas jauns gads – sākas jauna dzīve vai vismaz jauna, vēl neapraktā lappuse tajā. Kā sāksim to rakstīt, kā nosvinēsim jubileju, tāpat arī viss turpināsies. Svarīgi ir pareizi iesākt! Tāpēc, godājamie jubilāri, sviniet savas jubilejas pareizi: jautri, ar mīļiem viesiem un bagātīgi klātu galdu!

90

10.01 Jānis Timmermanis, Rīgas

80

17.01 Tatjana Joņina, Rīgas

75

1.01 Vasilijs Pantja, Rīgas
26.01 Margers Lasmanis, Rīgas
19.01 Domna Filipova, Daugavpils

70

15.01 Antonija Birjukova, Rīgas
19.01 Olga Zeltiņa, Rīgas
30.01 Valentīna Davidenko, Liepājas

4.01 Alīna Ibragimova, Daugavpils
25.01 Florijs Tihons, Daugavpils

65

17.01 Indulis Lange, Kuldīgas
19.01 Zinaida Čamane, Rīgas

60

18.01 Aivars Zībarts, Rīgas
29.01 Andra Pļaviņa, Rīgas
31.01 Juris Auziņš, Rīgas

55

5.01 Agris Vazdiķis, Liepājas
10.01 Svetlana Mihejeva, Rīgas
16.01 Jānis Kopmanis, Rīgas

50

1.01 Ainars Gilberts, Rīgas RB

Līdzjūtības

Tas visskumjākais brīdis, kad mīļa sirds

Uz mūžiem pārtrūkst un stājas, Tad zvaigznes pie debesīm asarās mirkst

Un tukšas kā kļūst mājas.

Mūžībā aizgājusi VALENTĪNA GOLUBENKOVA (9.11.1927 – 12.11.2016).

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Valentīnas dēla ģimenei un draugiem.

Smiltenes biedri

Izsakām dziļu līdzjūtību INDUĻA LĀČA (1944.26.8 – 2016.2.12), piederīgajiem, viņam aizejot citā saulē.

Mūsu dziļa līdzjūtība IRINAS JIRGENSONES ģimenei, zaudējot tēvu-vectēvu-vecvectēvu.

Valmieras biedrība

Precizējums

Pagājušajā “Kopsolī” numurā ievietotajā līdzjūtībā par Antonu Kazulu ieviesusies kļūda datumā. Pareizais viņa aiziešanas mūžībā datums ir 30.10.2016.

Atvainojamies par sagādātajām neērtībām.

ĪPAŠAIS SVEICIENS

27.XII RENĀTEI OZOLIŅAI – 70 gadi
Lai jauka dzimšanas diena, lai veselības un prieka netrūkst nākamajā dzīves gadā!

♥ Iepazīsimies! ♥

Vīrietis, dzirdes invalīds (49 g., 178 cm) meklē sievieti no Rīgas nopietnai draudzībai. Sazināsimies? Gaidīšu ziņu – tālr.: 22381548 (sms).

Nākamais numurs
20. janvārī